

Tsotsi fick välförtjänt Oscar

Den sydafrikanska filmen Tsotsi vann Oscar för bästa utländska film. Den har just gått upp i Sverige. Se den!

BETYG

Först avskyr man den där livsfarliga, känslolösa killen, den namnlösa gangstern från slummen som kallas för Tsotsi (gangster). Han rånar, stjälar, super och misshandlar med bara ett mål i tillvaron: att överleva.

Mötet med en baby får honom att ändras, att börja se sig själv, att lyssna till och se andra människor och deras kamp för överlevnad.

Det låter som upplägget för en riktig snyft-historia. Men filmen blir aldrig sentimental eftersom den inte fastnar i schabloner utan ger mig som åskådare möjlighet att tro på

dessa personer. De bor där i ett slumligt, verkligt Soweto, de har alla ett förflutet, en historia att berätta och deras framtid tycks ganska dystert. Inte minst gatubarnen är en tydlig varning inför framtiden. Utan hem och utan skola kommer ständigt nya mängder av tsotsis att råna, stjäla, supa och mörda och själva möta en ond bråd död.

När filmen slutar hoppas man verkligen att David, som huvudpersonen egentligen heter, ska kunna behålla sina nya insikter trots förutsägbara svårigheter i framtiden.

Filmerna bygger på en roman av dramatikern Athol Fugard vars pjäser "Bosman och Lena" samt "Ön" flera gånger har spelats i Sverige, både på teater och på tv.

I Sydafrika slog Tsotsi publikrekord på bara några dagar och i mars/april går den upp i minst 17 länder.

Skådespelarna är okända ansikten i Sydafrika. De gör en lysande insats och motsäger totalt de amerikanska finansärnas övertygelse att bara amerikanska stjärnor kan fånga publikens intresse. Gavin Hood, filmens re-

gissör, provade först amerikanska skådisar för rollerna så som man gjort så många gånger tidigare i filmer som till exempel Biko, Hotell Rwanda med flera. Men bara sydafrikanska ungdomar kan tala som sydafrikanska ungdomar, menade Hood och valde Presley Chwenegagae (Tsotsi) och Terry Pheto (Miriam) till huvudrollerna. Även den stämningsskapande musiken är gjord och framförd av sydafrikanska musiker, bland dem Vusi Mahlasela som jobbat en hel del i Sverige.

Filmerna har redan fått priser vid en rad festivaler, bland annat i Thessaloniki, Los Angeles, Toronto, Edinburgh, Kapstaden och Denver och den har nominerats, förutom till Oscar, även till en rad andra prestigefyllda priser.

Se den. Den fångade mig. Den kommer säkert att fånga dig.

KERSTIN BJURMAN

Se mer sydafrikansk film i Stockholm: tips på sidan 19

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarxiv.se